

ÍMAC XIOM
SÈLLAV ÉVILO

LA FI DEL MÓN

Com que l'edició d'aquest llibre és particular, sota cap concepte no es pot posar a la venda

Catalunya, 2021

Ímac Xiom (escriptura)
Sèllav Évilo (disseny de la coberta i maquetació)

La fi del món

Í N D E X

	Pàgina
Introducció	10
<i>De la primera carta de Pau als Tessalonicencs</i> (1Te 5,1-6)	
Creences	16
<i>De la primera carta de Joan</i> (1Jn 4,12)	
<i>De la primera carta de Pau als Corintis</i> (1Co 13,12)	
Una incrèdula	
Un creient	
Generacions	20
<i>Text d'autor anònim</i>	
Un jove	
Un ancià	
La política i el servei	24
<i>De la Carta Encíclica Germans tots del papa</i> <i>Francesc</i>	
Un líder polític (cremat)	
Un pallaso	

El somni ecumènic	28
<i>Del llibre El cant de l'Ocell d'Anthony de Mello, sj</i>	
Un seglar inquiet	
Un capellà tement	
Ensenyar i aprendre	32
<i>Del llibre La pregària de la granota 2 d'Anthony de Mello, sj</i>	
Una mestra	
Un deixeble	
La paciència	36
<i>De la carta de Jaume (Jm 5,7-8)</i>	
Un conductor impacient	
Un pagès	
La vanitat	40
<i>De l'Evangelí segons Lluc (Lc 18,9-14)</i>	
Una dona «virtuosa»	
Una prostituta penedida	

La riquesa i la pobresa	44
<i>De la carta de Jaume</i> (Jm 5,1-3)	
<i>De l'Evangelí segons Mateu</i> (Mt 6,24)	
Un home molt ric	
Un home pobre	
Construccions	48
<i>Del llibre del Gènesi</i> (Gn 11,1-9)	
Un arquitecte frustrat	
Un «constructor de pau»	
Ni massa ni massa poc	52
<i>De l'Evangelí segons Mateu</i> (Mt 17,24-27)	
Un estafador	
Un inspector d'Hisenda	
La violència	56
<i>Fragments del discurs de Martin Luther King</i>	
<i>«I have a dream» (Jo tinc un somni) del 28</i>	
<i>d'agost de 1963</i>	
Un militar d'alt rang	
Un soldat ras al camp de batalla	

Condemnes	60
<i>De l'Evangeli segons Joan</i> (Jn 19,5-6;15-16)	
<i>Dita de Mahatma Gandi</i>	
<i>Dita de Lev Tolstói</i>	
Un condemnat a mort	
Una filla de mare amb demència senil	
La ximpleria i el seny	64
<i>De la carta de Pau als Efesis</i> (Ef 5,15-18)	
Un beneit del cabàs	
Un assenyat	
La llar humana	68
<i>Poema del bisbe claretià català</i>	
<i>Pere Casaldàliga</i>	
Un irresponsable avergonyit	
Un ecologista perseverant	
Déu és arreu	72
<i>De la saviesa popular</i>	
Un astronauta	
Un entomòleg	

El darrer adéu	76
<i>De l'Evangelí segons Mateu</i> (Mt 4,23-24)	
Un malalt (quasi) terminal	
Un metge objector de consciència	
Entre la vida i la mort	80
<i>Relat de la tradició mística oriental</i>	
Una llevadora	
Una tanatopractor	
El goig de l'esperança	84
<i>Fragment del llibre La mort: una aurora</i>	
<i>d'Elisabeth Kübler-Ross</i>	
Un amb mentalitat analítica	
Un cel obert per a tothom	
A manera de cloenda	89

INTRODUCCIÓ

De la primera carta de Pau als Tessalonicencs
(1Te 5,1-6)

Germans, no cal que us escrivim sobre el moment exacte de la vinguda del Senyor: vosaltres mateixos sabeu prou bé que el dia del Senyor arribarà com un lladre en plena nit.

Quan la gent es pensi que tot està tranquil i en pau, aleshores, de sobte, els caurà al damunt la devastació, com els dolors a la dona embarassada, i no se'n podran escapar. Però a vosaltres, germans, que no viviu en la foscor, aquell dia no us podrà sorprendre com un lladre. Tots sou fills de la llum i del dia: no pertanyem a la nit ni a la foscor. Per això, no hem de dormir, com fan els altres, sinó vetllar i viure sòbriament.

Se sap de ciència certa que aquest món té data de caducitat. Com tots els planetes que formen un sistema amb la seva corresponent estrella, la Terra depèn del Sol, el qual s'ha calculat que trigarà uns deu mil milions d'anys a convertir-se en el que els astrònoms anomenen una nana blanca, és a dir, que ja haurà experimentat el sobreescalfament previ a la seva extinció gradual, arrossegant al caos i la destrucció tots els planetes i satèl·lits que giren al seu voltant.

D'aquests deu mil milions d'anys que han de transcórrer perquè això tingui lloc ja n'han transcorregut si fa no fa la meitat, i cal saber que aquest procés s'ha pogut observar en totes les galàxies visibles fins ara. La Via Làctia, galàxia a la qual pertany el nostre sistema solar, no en serà, doncs, una excepció. Però això no cal que ens inquieti; probablement no haurem d'esperar pas tant perquè el món es destrueixi ell mateix.

De totes maneres, no és aquest el tema que ara ens proposem tractar, sinó més aviat la manera com reaccionaria el món –els seus habitants– si un cataclisme

còsmic estigués a punt d'esmicolar aquest planeta. De fet, no és del tot impossible que un meteorit gegant, quan menys ens ho pensem, aparegui en el firmament, dirigint-se directament cap a nosaltres, atès que no seria la primera vegada que això succeeix i que la trajectòria dels meteorits i els asteroides és difícil de precisar, per la qual cosa el marge d'error és força significatiu. Per tant, si la NASA o l'Agència Espacial Europea (ESA) no li poguessin disparar cap càrrega explosiva per a desviar-lo i la seva mida fos prou gran, quan impactés contra la Terra, causaria irremissiblement la desaparició de tot signe de vida.

Suposem que l'ONU, després d'estudiar juntament amb els representants dels països més influents les repercussions que es podrien derivar de fer pública aquesta notícia tan esfereïdora, decideix comunicar-ho a tot el món perquè la gent estigui previnguda i cadascú pugui preparar-se com consideri millor. La col·lisió s'ha calculat que s'esdevindrà exactament en el termini d'una setmana.

A partir d'aquí ens podem imaginar la reacció immediata d'una sèrie de personatges, sempre a títol personal, sense pretendre insinuar que el seu pensament sigui representatiu de tot el col·lectiu al qual pertanyen; fins i tot, sovint, s'exposen actituds i sentiments

completament oposats entre si –en dues pàgines consecutives– o contemplats des d’una perspectiva diferent per reflectir la seva divergència.

Com en altres llibres precedents d’aquesta col·lecció, no cal seguir cap ordre en la seva lectura sinó únicament el que el lector prefereixi.

Creences

De la primera carta de Joan (1Jn 4,12)

A Déu, ningú no l'ha vist mai.

De la primera carta de Pau als Corintis (1Co 13,12)

Ara hi veiem de manera fosca, com en un mirall poc clar; després hi veurem cara a cara. Ara el meu coneixement és limitat; després coneixeré del tot, tal com Déu em coneix.

Una incrèdula

No crec en Déu. Tanmateix, no canviarà res pel que jo cregui o deixi de creure. He nascut i moriré a tot estirar d'aquí a una setmana, i entre el naixement i la mort he viscut intensament bo i atenent malalts com a infermera. Per tant, he conviscut amb el dolor humà. He tractat en cos –i ànima?– de tenir cura de les víctimes d'un sofriment que no he entès mai, però que una força interior m'ha empès tothora a evitar o pal·liar. De la mateixa manera, a més de cuidar sense fer cap mena de distinció, he intentat acompanyar i consolar. I, per descomptat, si Déu ingressés, malalt, a l'hospital on treballa, el cuidaria com a tothom.

Ara, a punt d'arribar l'hora de la veritat, segurament no em sento ni millor ni pitjor del qui creu en la transcendència, en el més enllà. He estimat i m'he sentit estimada –força, per cert– i amb això ja n'he tingut prou.

Si no hi ha Déu, ningú no hi pot fer res. I si m'està esperant amb els braços oberts penso, amb tota la modèstia del món, que no m'hi presentaré amb les mans buides del tot.

Un creient

Per a creure els fragments de les cartes de Joan i de Pere que ens parlen de la invisibilitat de Déu, primer s'ha de creure en Déu, la qual cosa no acostuma a ser fàcil –fins i tot pot ser impossible–, si no el sentim a dins. I, a més, no entrarà mai a casa nostra per força si no li volem obrir la porta, malgrat que un dia també podem descobrir que ja és dins sense que ens n'hàgim adonat. Així de subtil és el Senyor en venir-nos a trobar. Tot i això, cal desitjar-lo ferventment, demanant-ho amb insistència i perseverança, si bé en l'inici d'aquest camí de recerca ja podem afirmar que l'hem començat a trobar.

Cal saber, però, que si la fe és autèntica, serà inevitable que es plantegin alguns dubtes –només el fanatisme no en té mai cap, de dubte–, estant alerta perquè, probablement, és millor no creure en Déu que creure en un déu fals. I tractar de no caure en la temptació de pensar que pel fet de ser creient s'és millor que aquell que manifesta el contrari, perquè tothom, a tot arreu, en tot moment, pot sentir-se commogut per la gràcia del Senyor. Aleshores, davant la seva presència, només s'hi valdrà, enmig de la nostra foscor, donar gràcies de tot cor i deixar-se seduir per la llum del seu amor infinit.

Generacions

Text d'autor anònim

Sense saber per què ni com, et trobes davant d'una muntanya, amb l'anhel d'assolir-ne el cim. Comences l'ascensió a bon pas, per lluny que quedi el punt més elevat, perquè ara la llunyania no et fa pas por, tenint en compte la força del desig i de la il·lusió (i de les cames); potser sense adonar-te que uns caminen ben equipats i d'altres, com aquell qui diu, van gairebé descalços.

I a mesura que vas pujant, tot i ser el mateix sender, cada cop el perceps més rost i de mal pujar, cada vegada costa més d'avançar, les forces minven i apareix la fatiga i el dolor. Tot i això, la contemplació del paisatge és més clara i serena que mai. Aleshores és quan es viu la paradoxa del pas del temps: s'alenteix el ritme de l'ascensió, però la vida s'accelera fins a agafar una velocitat vertiginosa. És així com, gairebé de sobte, et trobes a dalt de tot i ja no pots fer marxa enrere.

Fet i fet, has arribat al capdamunt ignorant el sentit del principi i la raó del final. Només et queda l'esperança de què realment hagi valgut la pena fer aquest camí i, com deia el músic uruguaià L. E. Boudakian, «no ploris perquè les coses s'hagin acabat, somriu perquè han existit».

Un jove

No m'ha seduït mai la idea d'un Déu creador que governa el cel i la terra, que estima sense límits i desitja el bo i millor per a tothom. M'hauria agradat tenir prou lucidesa per a copsar una realitat tan meravellosa i creure-hi. Però no he pogut. Si aquest Déu totpoderós realment existeix, espero que aviat em mostri els seus arguments per a permetre aquests desastres com ara el que s'anuncia per a d'aquí a una setmana. Mentrestant, què puc fer? Lamentar la mala sort que m'ha tocat viure? Maleir el final tan absurd que m'espera, en el qual no havia pensat mai en sentir-lo tan llunyà?

Adéu a tot allò que és propi de la joventut. De què m'haurà servit preparar-me per a afrontar la vida si acabo de saber que per als joves com jo –i per a tothom– està a punt d'acabar-se, com aquell qui diu, abans de començar? A quin futur, doncs, puc aspirar sent com soc una esperança malaguanyada?

Potser sí que, al capdavall, tot tindrà un sentit, aquest Déu ho controlarà tot, i jo hauré estat el cec que no ha sabut distingir què era superficial i què era transcendent de la vida.

Un ancià

L'aventura terrícola s'acaba. Ja és a tocar l'instant en què hauré de demanar perdó a Déu per les meves coses mal fetes en aquest món i, sobretot, per les bones que he deixat de fer. En tot cas, ningú no em pot prendre el que he fet, ni donar-me allò que no he fet.

Quan més he viscut més estranya m'ha resultat la vida; hi he vist llums i ombres, i ara que sé que haig de morir aviat és quan visc més intensament. Lamento com mai les hores, els dies i els anys malgastats en foteses, sense adonar-me de la velocitat amb què transcorre el temps. Sembla mentida que la vellesa m'hagi agafat gairebé per sorpresa: tinc al davant tots els anhels que ja no podré complir. De jove pensava que m'havia de «menjar el món», i el món se m'ha menjat a mi. Somiava perfeccionar la humanitat i em vaig oblidar de perfeccionar-me, primer de tot, a mi mateix. He trigat massa a descobrir el principi espiritual de la vida. Vés a saber si encara que no hagi pogut fer cap gran cosa, unes quantes de petites també tindran algun valor. No sé si tot plegat haurà valgut la pena...

Ara em sento com el fill pròdig que torna a casa del Pare, i que no pot fer altra cosa que confiar en la seva misericòrdia.

La política i el servei

De la Carta Encíclica Germans tots del papa Francesc

Les més grans angoixes d'un polític no haurien de ser les causades per una caiguda en les enquestes, sinó per no resoldre efectivament el fenomen de l'exclusió social i econòmica, amb les seves tristes conseqüències de tràfic d'éssers humans, comerç d'òrgans i teixits humans, explotació sexual de nens i nenes, treball esclau, incloent-hi la prostitució, el tràfic de drogues i d'armes, el terrorisme i el crim internacional organitzat. És tal la magnitud d'aquestes situacions i tan elevat el nombre de vides innocents que engoleixen, que hem d'evitar tota temptació de caure en un nominalisme declaracionista amb efecte tranquil·litzador de les consciències. Hem de tenir cura que les nostres institucions siguin realment efectives en la lluita contra tots aquests flagells. Això es fa aprofitant amb intel·ligència els grans recursos del desenvolupament tecnològic.

Un líder polític (cremat)

Bé, i ara què? De què m'hauran servit els esforços esmerçats per a arribar al cim que he escalat? Encara que, ben pensat, per fi podré deixar de fer comèdia bo i llegint discursos de bla-bla-bla, plens de buidor, escrits pels que se suposa que en saben, i no hauré de mostrar constantment un repertori de somriures hipòcrites que guarneixin de simpatia la meva imatge o fer veure que adoro la canalla, ni caldrà que faci falses promeses que jo soc el primer de saber que no es podran complir mai.

S'han acabat els viatges esgotadors i els mítings ridículs per a desqualificar com sigui els adversaris, així com haver de suportar els atacs constants de l'oposició, atenta tothora a criticar-me digui el que digui. Adéu a les enquestes, als pronòstics i al carnaval i la pantomima de les paperetes, les urnes i les eleccions. I, tot seguit, assistir a les coalicions inversemblants dels partits per a poder governar –és un dir–. A mi, ara, ja tant se me'n dona qui guanyi; el que més lamento és que no hagi estat capaç de ser un servidor. I no crec que als àngels els agradi votar. Ja ho deia Charles de Gaulle: «He arribat a la conclusió que la política és un assumpte massa seriós perquè se n'ocupin els polítics»... Au va, home, va!, ja n'hi ha prou de fer el pallasso.

Un pallaso

El final s'apropa. Diuen que gairebé ni ens n'adonarem. Sentirem un gran terrabastall i tot s'haurà acabat. I què ho fa que a hores d'ara, en lloc de patir una angoixa insuportable, com seria comprensible, senti una gran pau?

Després de ser el pallaso d'un circ durant més de vint anys i escoltar les rialles dels infants i veure el somriure dels adults, vaig pensar que tothom hi tenia dret, a gaudir d'una estona d'alegria. Va ser aleshores quan vaig decidir anar com a voluntari en llocs on hi hagués una guerra i actuar exactament igual a un cantó i a l'altre del conflicte bèl·lic. Puc afirmar, sense cap mena de dubte, que enmig dels episodis de violència i tristor que he presenciat, he estat ben rebut arreu i que tots els nens riuen igual i tots els adults somriuen de la mateixa manera. I, malgrat la meva vestimenta estrofolària i les situacions grotesques que m'inventava, no he fet mai el ridícul i sempre he estat respectat.

Ara, que crec que Déu m'espera amb els braços oberts, ignoro si als àngels també els agradaran els meus acudits. Si de cas, mentrestant, no deixaré d'assajar durant la setmana que encara em queda...

El somni ecumènic

Del llibre El cant de l'ocell d'Anthony de Mello, sj

El meu amic i jo vam anar a la Fira Mundial de les Religions. Aquesta fira no era una fira comercial, però la competència era ferotge i la propaganda, sorollosa. Els fullets de la parada jueva deien que Déu es compadia de tots i que els jueus eren el seu poble escollit. Cap altre poble no era tan escollit com ells.

En la parada musulmana vam saber que Déu era misericordiós amb tothom i que Mahoma era el seu únic profeta. Que la salvació s'obté escoltant el profeta de Déu.

El missatge de la parada cristiana era: Déu és Amor i no hi ha salvació fora de l'Església. O bé s'entra a l'Església, o bé es corre el perill de la condemna eterna.

En sortir vaig preguntar al meu amic què en pensava, de Déu.

«Que és intolerant, fanàtic i cruel», em respongué.

En arribar a casa vaig dir a Déu: «¿Com pots suportar aquestes coses, Senyor? ¿No veus que han estat usant malament el teu nom durant segles?» I Déu em va dir: «Jo no vaig organitzar la fira. Fins i tot m'hauria fet vergonya de visitar-la».

Un seglar inquiet

Sembla mentida que, en aquest món, sent tots com som pelegrins amb una mateixa destinació, encara que per senderes diferents, no hàgim estat capaços de posar-nos d'acord. ¿Per què no ha anat més enllà d'un somni utòpic el desig d'unir totes les Esglésies que resen el mateix Credo i preguen al mateix Déu? ¿Per què, fins ara, entre creients i no creients no s'ha establert un diàleg prou fructífer en el qual cadascú hagi pogut aportar la seva opinió basada en arguments sòlids, però, sobretot, respectuosos envers el parer de l'altre? ¿Què és pitjor: la gent amb manca d'espiritualitat o la que és incapaç de reflexionar i dialogar o s'hi nega en rodó?

Ara, quan no hi ha futur, és el moment de reconèixer el temps perdut, les oportunitats malgastades per als que teníem alguna cosa a dir i no ho hem fet per mandra, o per por de ser titllats d'intrusos per aquells que s'autoatribuïen l'exclusivitat en creences o no creences.

Encara que només sigui per una setmana, tant de bo que l'Església no en tingui prou d'acollir, sinó que surti al carrer, lluny de temples i sagristies, esbotzant murs, si cal, per donar, finalment, un missatge d'unitat i reconciliació a totes les persones de bona voluntat.

Un capellà tement

Estic sorprès per la munió de gent que no venia a confessar-se d'ençà que va fer la primera comunió i ara fa cua al confessional per demanar perdó pels seus pecats. Força gent ha dut a terme un veritable examen de consciència, i això m'ha fet pensar que jo feia massa temps que no en feia. I ha estat aleshores quan m'he espantat en adonar-me de la meva feblesa i la buidor de les meves paraules. En cap moment he somiat ser bisbe, però massa sovint he cregut estar per sobre de segons qui, pel meu grau d'il·lustració en la fe: pura teoria!

He estimat Déu i l'estimo de tot cor, però sentint-lo sempre molt lluny – dalt del cel– sense adonar-me que el tenia al costat. Ell era aquell que se sentia sol, malalt o angoixat, el que volia compartir els seus sentiments i demanava comprensió; el que estava nu d'afecte. No he sabut estar a la vora del qui patia gana i set de ser acompanyat en la seva solitud.

Déu meu, si encara hi sóc a temps, us demano perdó i ajuda per a redreçar tant com sigui possible el camí torçat que he seguit fins ara.

Ensenyar i aprendre

Del llibre La pregària de la granota 2 d'Anthony de Mello, sj

Un home que acabava de jubilar-se, després de quaranta-set anys de treball com a repòrter i director d'un diari, va telefonar a la Junta local d'Educació i, després d'explicar els seus antecedents periodístics i detallar el seu extens currículum, va dir que li agradaria de participar en la campanya d'alfabetització.

Hi hagué una pausa força llarga i, a la fi, la persona que s'estava a l'altre costat del fil digué: «És una idea estupenda. Però digueu-me: vós què desitgeu, ensenyar o aprendre?».

- o o o -

Sòcrates es trobava a la presó esperant a ser executat i un dia va sentir com un altre presoner cantava una difícil i poc coneguda cançó del poeta Estesícor. Sòcrates demanà al seu company que li ensenyés aquella cançó.

«Per a què?», va preguntar-li l'altre.

«Perquè pugui morir sabent una cosa més», fou la resposta del gran filòsof.

Una mestra

Sempre he tingut clar que ensenyar és educar i que la veritable educació només es pot dur a terme basant-se en l'estimació. És així com he tractat de desenvolupar la meva tasca al llarg dels anys, encara que desconec fins a quin punt ho he fet bé. En qualsevol cas, en tot moment m'ha guiat el desig de fer-ho tan bé com podia, creient que la veritable pedagogia és un servei. També és cert que l'ensenyament, al llarg dels anys, ha anat experimentant una transformació basada en la tecnologia. Però em penso que, al marge d'aquest fet, els veritables valors personals que transmet un bon mestre prevalen sempre.

No he pretès mai abocar una allau d'informació en els meus alumnes, la major part de la qual acaba per oblidar-se, per la seva escassa utilitat; al contrari, he tractat de capacitar-los perquè, per si mateixos, descobrissin allò que realment els calia. És així com, sovint, m'he sentit com si estigués sembrant llavors perquè creixessin arbres dels quals jo no veuria el fruit, però penso que més d'un d'aquests arbres imaginaris haurà esdevingut ombra i aixopluc. Al capdavant, també jo, moltes vegades, he gaudit d'allò que altres persones havien fet realitat amb el seu esforç. I no costa tant ser mínimament agraïda.

Un deixeble

Al llarg de la meua vida he tingut molts bons mestres i d'altres –pocs– no tan bons. Però crec que tant als uns com als altres els guiava el desig de formar els seus alumnes. I això sempre és d'agrair.

Tanmateix, és inevitable guardar records i vivències de tota mena, d'entre els quals no puc oblidar els mestres que, a més d'una labor pedagògica excel·lent, van dur a terme una acció educativa impagable: el seu esforç generós, la seva constància, la seva comprensió i generositat i, sobretot, la seva estimació que van fer que em sentís protagonista de la meua vida; vaig descobrir que tenia ales i que podia volar; em van ajudar a créixer, em van fer sentir que jo era una promesa de futur i que tenia tot el dret d'equivocar-me i de rectificar. L'ensenyament rebut ha anat molt més enllà de les quatre parets de l'escola, i ha tingut un paper decisiu tant en l'àmbit personal com en el familiar i social.

Dels escassos records negatius que tinc, ¿quin sentit tindria parlar-ne ara, amb el que ens espera d'aquí a set dies?

La paciència

De la carta de Jaume (Jm 5,7-8)

Tingueu paciència, germans, fins que vingui el Senyor. Mireu com el camperol espera el fruit preciós de la terra, prenent paciència fins que han arribat les pluges de tardor i de primavera.

Igualment vosaltres, tingueu paciència, enfortiu els vostres cors, que la vinguda del Senyor és a prop.

Un conductor impacient

Vet aquí que he viscut pensant que jo era, ni més ni menys, «el rei de la carretera», circulant sempre escopetejat, avançant tot el que es podia avançar, per arribar uns minuts més aviat a la meva destinació, però, sobretot, pel plaer de demostrar que jo era el més veloç i el més hàbil. Calia convèncer tothom que el meu cotxe era el millor i que jo era el millor xofer, i fer-ho de pressa, de pressa. He viscut tota la vida «a cent per hora», com aquell qui diu sense aixecar mai el peu de l'accelerador, volent en tot moment ser el primer en tot. I en aquests instants en que s'acosta la fi del trajecte, voldria desesperadament ser l'últim, però ja no hi soc a temps.

Ara que estic a punt d'anar-me'n a l'altre barri per la via directa i sense cap possibilitat de pitjar el fre, m'adono de fins a quin punt era imprudent la meva conducta. Reconec que la meva impaciència ha estat una bogeria. En ser tan impacient he posat en perill, no solament la meva vida, sinó la de moltes altres persones mentre gaudia desafiant-les sobre quatre rodes. La meva agressivitat i la meva impaciència han causat, sens dubte, no pocs ensurts. Que insensat que he estat!

Un pagès

Soc fill i nét de pagesos. Durant tres generacions, juntament amb la família, he cultivat la terra, la qual tan aviat s'ha mostrat generosa com, a vegades, gasiva a compensar el meu esforç i la meva paciència. I aquest ha estat el tarannà de la meva vida. Ara, que s'acaba, no puc evitar fer-ne un balanç, i penso que la nostra labor –la dels pagesos– no ha estat mai prou valorada per molta gent. Però no queda temps per a lamentacions, malgrat que aquest any no hi haurà collita. Tots els camps sembrats serà com si patissin la pitjor de les calamarsades, les llavors sembrades no fructificaran mai més. Tota la feina feta haurà estat en va. Aquest estiu la pluja no farà germinar el blat, els arbres no donaran fruit i les flors no vestiran els prats.

He aixecat els ulls al cel gairebé cada dia, per saber si la jornada de treball ens anunciava sol, pluja o pedregada. Ara aviat tornaré a fer-ho per última vegada, aquest cop per demanar a Déu que ens aculli a tots i ens doni aixopluc, amb l'esperança que *el Senyor és ple de misericòrdia i clement, i fa sortir el sol sobre bons i dolents, i fa ploure sobre justos i injustos.*

La vanitat

De l'Evangeli segons Lluc (Lc 18,9-14)

A uns que es refiaven de ser justos i menyspreaven tots els altres, Jesús els proposà aquesta paràbola:

Dos homes van pujar al temple a pregar: l'un era fariseu i l'altre, cobrador d'impostos.

El fariseu, dret, pregava així en el seu interior: «Déu meu, et dono gràcies perquè no soc com els altres homes, lladres, injustos, adúlter, ni soc tampoc com aquest cobrador d'impostos. Dejuno dos dies cada setmana i dono la desena part de tots els béns que adquireixo».

Però el cobrador d'impostos, de lluny estant, no gosava ni aixecar els ulls al cel, sinó que es donava cops al pit, tot dient: «Déu meu, sigues-me propici, que soc un pecador».

Jo us dic que aquest va baixar perdonat a casa seva, i no l'altre; perquè tothom qui s'enalteix serà humiliat, però el qui s'humilia serà enaltit.

Una dona «virtuosa»

En acostar-se l'hora decisiva, potser és el moment de fer balanç del que ha estat la meva vida.

Havent nascut en una llar benestant, vaig rebre de bon començament una educació podríem dir «com Déu mana». Esposa i mare de família, sempre he estat fidel al meu marit i he educat els fills sota una estricta moralitat i respectant en tot moment els bons costums (cal dir que, lamentablement, sense gaire èxit). No he robat mai –que jo sàpiga– ni he criticat amb excés, com fa segons qui. Tampoc no he mentit més enllà de l'estrictament necessari.

Vaig a missa assíduament (no com els que es defineixen com a catòlics i només van a l'església a batejar els fills, després quan fan la primera comunió i a demanar l'extrema unció o una missa de difunts pel traspàs dels pares); faig almoïna puntualment (no retinc pas res del que em sobra...) i prego cada dia per la pau del món, si bé és possible que força sovint ho faci una mica a corre-cuita.

Espero que Déu em tingui en compte tots aquests mèrits, encara que, no sé ben bé per què, no les tinc totes...

Una prostituta penedida

He sentit a dir que un tal Jesús de Natzaret, fa més de dos mil anys, en terres d'Orient, perdonava les dones pecadores que, com jo, es penedien de la mena de vida que havien portat. Les perdonava i se'n compadia. I que, una vegada, una li va ungir i besar els peus. I també que en certa ocasió, al temple de Jerusalem, va etzibar als grans sacerdots i mestres de la Llei: *Us asseguro que els cobradors d'impostos i les prostitutes us passen al davant en el camí cap al Regne de Déu.*

He estat mare soltera, però no he venut mai el meu cos per obtenir luxe o poder, sinó només per sobreviure jo i els meus fills. I cada cop que he pecat he vessat interiorment llàgrimes de dolor. Ara, quan el final és a tocar, m'agradaria haver viscut una vida diferent i no haver hagut de sentir vergonya, por i fàstic, però, sobretot, tristor i solitud. He suportat humiliacions sense fi; molt de tant en tant, una mica de respecte. Per què el món no és més pietós i comprensiu amb les persones que, com jo, ens hem vist abocades a fer el que hem fet?

Tant de bo, aviat, també jo trobi aquest Jesús de Natzaret, per a poder besar-li els peus i demanar-li que s'apiadi de mi.

La riquesa i la pobresa

De la carta de Jaume (Jm 5,1-3)

I vosaltres, els rics, ploreu i gemegueu per les desgràcies que us cauran al damunt! Les vostres riqueses són podrides, s'han arnat els vostres vestits. El vostre or i la vostra plata s'han rovellat, i el seu rovell farà de testimoni contra vosaltres, i us menjarà la carn com un foc. És això el que heu acumulat per a la fi dels temps!

De l'Evangelí segons Mateu (Mt 6,24)

Ningú no pot servir dos senyors, perquè, si estima l'un, avorrirà l'altre, i si fa cas de l'un, no en farà de l'altre. No podeu servir alhora Déu i el diner.

Un home molt ric

Que equivocadament que he viscut! He estat esclau de l'imperi del diner. He après, massa tard, que tot allò que a mi em sobrava ho estava prenent a algú, i ara ja no soc a temps de rectificar els errors comesos. Veritablement, la riquesa ha estat el meu senyor; he caigut en el seu parany i és veritat que no n'he tingut mai prou. Com més n'he acumulat, de diners, més n'he desitjat. Els cínics diuen que l'únic problema que poden donar els calés és que et manquin. Confesso que, per a assolir una fortuna, sovint he vorejat la frontera entre l'honestedat i el delictes –que difícil que és ser molt ric i honrat alhora!– i quina raó que tenia el filòsof xinès Lao-Tse (s. VI-V aC), fundador del taoisme, quan deia que els honestos no són mai rics i que els rics no són mai honestos.

M'ha tocat viure en un món on ser adinerat volia dir tenir poder i prestigi, això no es pot pas negar. Però, mentrestant, hi havia gent que es moria literalment de gana. I encara que hagi fet més d'una donació, sempre ha estat del que més aviat em feia nosa o per a evadir impostos. Ves per on, d'aquí a una setmana no me'n podré endur ni un sol cèntim, ni crec que «allà» el pogués posar en cap banc a un bon interès. Ara ho perdré absolutament tot. Que Déu s'apiadi de mi.

Un home pobre

He treballat molts anys com a minaire i sovint m'he preguntat on era Déu dins de la mina, mentre jo, i altres desventurats com jo, ens passàvem mitja vida dins d'un forat, esgarrapant les entranyes de la terra per a poder malviure, mentre que els amos vivien luxosament, sense haver-se d'embrutar les mans ni acabar els seus dies malalts i pobres. Això no és just. Aquesta desigualtat de la vida entre les persones no hauria d'existir. ¿No som tots germans, fills d'un mateix Pare?

La vida m'ha ensenyat que tan dolenta és l'opulència com la misèria, i que la millor mesura consisteix en la moderació. Ja ho deia Sòcrates, que a qui aprèn a necessitar poc no li cal desitjar res més. Tanmateix no puc pas negar que més d'un cop he envejat tenir uns mitjans econòmics menys precaris dels que he tingut. Es pot dir que, de vegades, he menjat les engrunes dels rics i que la meva austeritat ha estat obligada, però no me'n penedeixo pas, perquè em vaig adonar a temps que com més coses s'acumulen més se'n perden, i més buit resta el cor.

Ara, que tot està a punt d'acabar-se, no tinc res a perdre: només la vida. Me n'aniré lleuger d'equipatge. I en dono gràcies a Déu.

Construccions

Del llibre del Gènesi (Gn 11,1-9)

En tota la terra es parlava una sola llengua i es feien servir les mateixes paraules. Els homes van emigrar des de l'orient, trobaren una plana al país de Xinar i la van poblar. Llavors parlaren entre ells de fer maons i coure'ls al forn. Així començaren a fer servir maons en lloc de pedra, i asfalt en lloc de morter. Després van dir:

«Vinga, edifiquem-nos una ciutat i una torre que arribi fins al cel; així ens farem un nom i no ens dispersarem per tota la terra».

El Senyor va baixar per veure la ciutat i la torre que construïen els homes, i es digué: «Tots formen un sol poble i parlen una sola llengua. Si aquesta és la primera obra que emprenen, des d'ara cap dels seus projectes no estarà fora del seu abast. Baixem a posar confusió en el seu llenguatge perquè no s'entenguin entre ells».

Així el Senyor els va dispersar des d'aquella regió per tota la terra, i van abandonar la construcció de la ciutat. Per això, aquella ciutat porta el nom de Babel, perquè allà el Senyor va posar la confusió en el llenguatge de tota la terra, i des d'allà el Senyor va dispersar els homes arreu de la terra.

Un arquitecte frustrat

No pretenc fer una anàlisi de cada un dels monuments més destacats que han aconseguit sobreviure al pas del temps arreu del món. No tracto, per exemple, quan contemplo l'Estàtua de la Llibertat a Nova York, de manifestar els meus dubtes pel que fa a la llibertat de què han gaudit els centenars de milers d'africans que, no fa pas tant, van ser segrestats i privats de tota mena de llibertat per anar a regar de suor i llàgrimes els camps de cotó d'Alabama, en règim del més cruel esclavatge. Tampoc no intentaré retreure la trista realitat de l'existència de la Gran Muralla de la Xina, amb els seus més de vint-i-un mil quilòmetres de llargada, una obra espectacular que es començà a construir entre els segles III i IV aC com a defensa dels atacs de les tribus mongòliques i turques, considerada així mateix com el cementiri més gran del planeta, per les tombes que s'hi troben dels obrers que anaven morint durant la construcció. No oblidaré, ni de bon tros, les piràmides d'Egipte, absurdes sepultures gegantines dels faraons, adorats com a déus terrenals (?) que d'aquí a set dies quedaran reduïdes a pols.

Vet aquí el que els espera en aquestes i moltes altres fantàstiques construccions: el no-res. I aleshores, tot haurà estat en va.

Un «constructor de pau»

Per a ser un bon constructor no cal, necessàriament, moure's entre plànols, bigues, maons i ciment. Hi ha moltes altres maneres de construir. I penso que una de les més importants potser és «construir pau» (*Feliços els pacificadors, perquè seran anomenats fills de Déu, Mt 5,9*).

Crec que la veritable pau neix dins d'un mateix, per a estendre's tot seguit a la família, als amics, als veïns, als companys de treball i al país, tot plegat per anar a parar a l'aportació sense límits –dins les possibilitats de cadascú– a la pau universal, per a assolir una societat més solidària, més comprensiva, més tolerant. Només haurà estat d'aquesta manera com un haurà esdevingut un autèntic «artesà de la pau», capaç d'entendre que, encara que amb noms diferents, només hi ha un sol Pare que estima tothom i desitja l'agermanament entre totes les persones de bona voluntat.

Quan el final és a tocar, em consola i tranquil·litza estar convençut que el pensament, el gest o l'acció per a «construir pau» no haurà estat en va.

Ni massa ni massa poc

De l'Evangelí segons Mateu (Mt 17,24-27)

Després que ells [Jesús i els seus deixebles] van arribar a Cafarnaüm, els qui cobraven el tribut del temple [la llei de Moisès prescrivia que tots els jueus, de dins i de fora de Palestina, paguessin cada any mig sicle, és a dir, una didracma com a contribució al culte del temple] anaren a trobar Pere i li preguntaren:

– Que no té el costum de pagar el tribut, el vostre mestre?

Pere respongué:

– És clar que sí.

Un cop Pere va entrar a casa, Jesús s'avança a preguntar-li:

– Què et sembla, Simó? Els reis de la terra, de qui cobren impostos i tributs, dels seus fills o dels estranys?

Pere li respon:

– Dels estranys.

Jesús li diu:

– Per tant, els fills no hi estan obligats. Però, per no escandalitzar ningú, vés al llac, tira l'ham, obre la boca del primer peix que agafis i hi trobaràs la moneda que ens cal per a pagar; dóna'ls-la per mi i per tu.

Un estafador

Com s'entén, això que em diuen? Jo, un agent de borsa –un *trader* de primera–, especialitzat en inversions de productes d'alt risc a curt termini, després d'haver captat la confiança i els calés –de ves a saber quina procedència– d'uns quants centenars d'inversors ingenus per creure el formidable interès que els prometia i, en acabat, haver-me sabut fer fonedís sense despertar cap sospita, ¿ara resulta que no podré gaudir de les platges meravelloses i de tantes coses boniques del país al qual m'he traslladat a viure? Quina injustícia! Jo no he obligat ningú a confiar-me els seus diners.

Per altra banda, jo no soc cap criminal, ni cap terrorista. Fins ara he complert puntualment les obligacions familiars, i fins i tot alguna vegada he anat a missa (bé, en realitat, no gaire sovint). I no he tingut mai enemics, llevat de la persecució recaptatòria d'Hisenda i de les reclamacions i retrets dels «clients» que han confiat en mi; que hi farem... Que potser és un pecat tan greu el que he comès que Déu no me'l podrà perdonar? I ara resulta que m'anuncien que tot plegat se n'ha d'anar en orris la setmana que ve! La feinada que tindrè –m'imagino– perquè els àngels siguin uns bons inversors. No s'hi ha val, home, no s'hi val! Això és una estafa com una catedral!

Un inspector d'Hisenda

Doneu al Cèsar el que és del Cèsar, i a Déu el que és de Déu. Aquesta resposta que Jesús va donar als fariseus a la pregunta que li havien plantejat, tractant de sorprendre'l en alguna paraula comprometedora, ha estat sempre el lema que ha guiat la meua vida professional i a la qual he intentat de ser fidel en tot moment.

Poca broma, doncs, amb l'obligació de pagar impostos, tant en l'àmbit empresarial com en el privat, perquè no hi ha res més seriós que viure d'acord amb els dictats de la llei, i ara, més que mai, tenint en compte el que ha de succeir inevitablement, cal deixar en ordre tots els afers administratius. Jo, personalment, ja he actualitzat el meu testament perquè, en el termini d'una setmana, no se sap mai el que pot passar.

Cal seguir vigilant que ningú no faci trampa ni que sigui per cinc cèntims, i –tenint en compte les circumstàncies– sancionar degudament i sense dilació aquells que ja l'hagin feta, rebutjant qualsevol recurs que es pugui tramitar per evitar o retardar el compliment de tot requeriment. Qui la fa, la paga; si més no, aquí. En el més enllà, ja ho veurem...

La violència

Fragments del discurs de Martin Luther King «I have a dream» (Jo tinc un somni) del 28 d'agost de 1963

No sadollem la nostra set de llibertat bevent de la copa de l'amargor i l'odi. Sempre hem de conduir la nostra lluita en l'elevat pla de la dignitat i la disciplina. No hem de permetre que la nostra protesta creativa degeneri en la violència física. Una vegada més ens hem d'elevat a les majestuosos altures de la resistència; a la força física amb la força de l'ànima.

Tinc el somni que els homes, un dia, s'aixecaran i comprendran d'una vegada que han estat fets per a viure junts com a germans.

Tinc el somni que, un dia, no hi haurà més guerra, que els homes, de les espases, en faran relles, i que les nacions no s'aixecaran més l'una contra l'altra i que deixaran de fer-se la guerra.

Tinc el somni també que, un dia, seuran junts l'anyell i el lleó, que els homes podran descansar sota la parra i la figuera, i que ningú no tornarà a tenir mai por.

Un militar d'alt rang

Com és possible aquesta notícia que m'acaben de comunicar?

Com pot ser que un pedrot de procedència desconeguda sigui superior a tot el poder armamentístic que l'exèrcit ha estat capaç de desplegar? De què serveixen tots els míssils, portaavions, bombes atòmiques, tancs i armes químiques i biològiques de què disposem? I què en farem ara, de tot plegat?

Pel que fa a mi, per descomptat que, quan arribi el moment, em quadraré davant Déu i em posaré incondicionalment a les seves ordres. Però, quin aspecte tindrà sense vestir l'uniforme reglamentari ni poder lluir les medalles al mèrit militar amb què he estat condecorat al llarg de la meva carrera? Espero que, en aquest cas, infringir les normes establertes no em reporti cap sanció disciplinària i, encara menys, que sigui a perpetuïtat.

Per altra banda, com podré acreditar la meva condició d'oficial d'alt rang?; quina serà l'estratègia més aconsellable a seguir un cop sigui «allà». I quina serà la meva nova destinació d'aquí a una setmana?

Un soldat ras al camp de batalla

Diuen que això que s'acosta és un meteorit i, com és lògic, la gent està esparverada. Doncs jo ja fa molt de temps que convisc amb possibles meteorits, en forma de míssil o de bomba, que em poden caure al damunt en qualsevol moment. Però és la guerra, la degeneració més gran en què l'espècie humana ha pogut caure.

¿És que hi pot haver alguna cosa més absurda que jo hagi de prémer el gallet del meu fusell contra algú que no conec ni sé qui és, només perquè vesteix un uniforme de color diferent del meu i, a més, m'hagi de convertir en còmplice forçat d'uns polítics corruptes al servei dels magnats del petroli, criminals de corbata i camisa blanca o turbants, *bishts* i babutxes, només perquè ells ho han decidit, o hagi d'obeir un oficial superior perquè si m'hi nego seré jutjat per desertor i titllat de covard que no estima ni sa pàtria ni sa bandera? ¿Què m'expliquen a mi de pàtries i de banderes –per cert, totes tacades de pólvora i de sang–? La meva pàtria és el lloc on pugui treballar, formar una família i viure i conviure en pau amb els meus veïns. Aquí, ara, per a sobreviure, haig de matar. Quina aberració! D'aquí a una setmana, quan tot se'n vagi en orris, em pregunto quins hauran estat els vencedors i quins els vençuts de totes les guerres. I la resposta serà òbvia: tothom les haurà perdudes.

Condemnes

De l'Evangeli segons Joan (Jn 19,5-6;15-16)

– Aquí teniu l'home! [La humanitat de Jesús es mostra aquí en tota la seva nuesa. L'encarnació arriba a la seva darrera etapa: la mort].

Quan els grans sacerdots i els guardes del temple el van veure, cridaren:

– Crucifica'l, crucifica'l! Fora, fora, crucifica'l!

Llavors Pilat els el va entregar perquè fos crucificat.

Dita del Mahatma Gandi

L'home no té el poder de crear la vida. Per tant, tampoc no té el dret de destruir-la.

Dita de Lev Tolstói

Un home sol no té cap dret a disposar de la vida de molts homes, ni molts homes tenen dret a disposar de la vida d'un sol home.

Un condemnat a mort

Això s'acaba, ara sí, i a aquells que pretenien fer justícia castigant la brutalitat del meu crim amb un acte tant o més brutal, utilitzant mitjans «humanitzats», diuen ells, a partir d'ara els espera fer-me companyia al corredor de la mort durant set dies. Jo ja fa més de set anys que m'hi estic, en aquest corredor, esperant un final anunciat. Ara els meus futurs botxins s'han convertit en els meus companys de viatge. Ara sentiran el que jo he sentit al llarg de tot aquest temps, i s'adonaran de com és d'inhumana la pena capital en tots els casos, per molt horrorós que hagi estat el crim comès. L'aberració de la pena de mort és executar en lloc de corregir. Certament, jo he estat un assassí, però no ho són pas menys els fabricants d'armes, els traficants de drogues o els mercaders de persones.

A causa dels nombrosos ajornaments del punt i final que ja tenia sentenciat des de fa temps, he viscut comptant els dies, les hores i, com aquell qui diu, els minuts que em quedaven de vida. Em pregunto què passarà ara amb les execucions programades per a abans d'una setmana, perquè els funcionaris són capaços de dur a terme, passi el que passi, allò que ja estava previst; «la llei és la llei», encara que no totes les lleis siguin justes.

Una filla de mare amb demència senil

Això s'acaba. I no sé si lamentar-ho o agrair-ho a Déu. Avui, com cada dia, aniré a veure la meva mare a la residència. Ja fa dos anys que hi és perquè a casa no pot estar atesa com cal. I avui, també com cada dia, a mi, la seva filla, em preguntarà si he vist la seva filla. I quan li contesti que sí, que l'he vista i que està bé, em donarà molts records per a ella.

De vegades no puc evitar preguntar-me quin sentit té la seva vida a hores d'ara. I tot seguit penso que, si més no, atès el seu estat, Déu ha posat al meu abast la possibilitat d'estimar molt una persona tan necessitada d'atenció: abraçar-la, agafar-li la mà afectuosament, besar-li les galtes són petites mostres d'afecte que fan que encara se senti viva i li proporcionin la dignitat a què tothom té dret fins al darrer sospir. Però, quan me'n vaig, no li puc dir «fins demà, mare», perquè la seva resposta és un somriure i una mirada de profunda incomprensió. Ha perdut la noció del temps, de les persones i de si mateixa.

A la meva mare és com si ja fes temps que li hagués caigut un meteorit al damunt; i a mi, gairebé. Però no hem estat condemnades a viure: he cuidat ma mare i ella es deu haver sentit cuidada. Tot haurà valgut la pena.

La ximpleria i el seny

De la carta de Pau als Efesis (Ef 5,15-18)

Mireu, doncs, atentament, com us heu de comportar: no sigueu insensats, sinó assenyats. Procureu treure partit del moment present, perquè els temps que vivim són dolents [aquesta expressió tant es pot referir a l'època en què fou escrita la carta com a qualsevol època posterior, fins i tot la nostra]. No sigueu irreflexius: mireu d'entendre què vol el Senyor de vosaltres, omplint-vos més aviat de l'Esperit.

Un beneit del cabàs

Males notícies? Bones notícies? Si d'aquí a una setmana tot s'acaba, doncs això vol dir que estic a punt d'alliberar-me d'una sèrie de compromisos que em tenien realment preocupat. Ves per on, ja no cal que m'amoïni pel que em queda per pagar de la hipoteca, o de si l'empresa on treballo farà fallida aviat, o de si els fills van per bon camí o no, o de si la setmana que ve farà fred o calor.

Si ho mirem, fins i tot ja em puc oblidar de coses de molta menys importància, com ara la visita al dentista que tenia programada per a arrencar-me un queixal que em mortifica, o haver de suportar la falta de consideració d'alguns veïns que tant se'ls en dona de molestar a tot el veïnat amb el soroll que fan a segons quines hores de la nit. Tampoc no caldrà posar-me a estudiar per enèsima vegada anglès, ni anar al gimnàs o fer dieta per aprimar-me, ni esforçar-me per deixar de fumar, ni estar a l'aguait de quina serà la moda de la primavera que ve, ni quin equip de futbol serà campió aquesta temporada, ni fer propòsits d'any nou, mil vegades repetits i mai complerts, ni anar al notari a fer testament. Al·leluia! Per fi podré viure de veritat, ni que sigui una setmana. Déu?..., i jo què sé.

Un assenyat

Què puc fer els propers set dies, abans del punt i final inevitable que se'ns anuncia? Doncs, ara que conec la limitació màxima del temps que em queda de vida, intentaré viure tan intensament com pugui: ho aprofitaré per a dir a la meva dona que he estat feliç tots els anys que he compartit amb ella, encara que no li hagi manifestat gaires vegades que l'estimo; als meus fills també els confessaré que lamento no haver-los dedicat més temps, massa immers com he estat en el treball diari. A la veïna del cinquè li faré un somriure quan me la trobi per l'escala i li diré que porta un vestit molt bonic, i aniré a fer una estona de companyia al veí del quart segona, escoltant pacientment, per enèsima vegada, les seves «batalletes», o jugaré una partida de cartes amb ell, bo i fent els ulls grossos si fa trampes com de costum. També demanaré perdó a algun amic per no haver-lo sabut ajudar a temps quan ho necessitava i tractaré de fer les paus, si encara hi soc a temps, amb algú que hagi pogut ofendre.

Finalment, mostraré el meu agraïment, un cop més, a familiars, amics, mestres i veïns, per haver-me sentit estimat. I, sobretot, donaré, ara i aquí, gràcies a Déu per la vida que m'ha concedit viure.

La llar humana

Poema del bisbe claretia català Pere Casaldàliga

*És tard,
però és la nostra hora.*

*És tard,
però és tot el temps
que tenim a mà
per fer el futur.*

*És tard,
però som nosaltres
aquesta hora tardana.*

*És tard,
però és l'albada
si ho demanem amb fe.*

Un irresponsable avergonyit

Ah, natura, si em poguessis escoltar i entendre! El que faria, primer de tot, seria demanar-te perdó per l'agressió tan cruel i irresponsable que has hagut de suportar per part dels humans. No hem tingut cap mena d'escrúpol a abusar de la teva generositat, malgrat ser, com ets, la nostra casa. En lloc d'estimar-te i protegir-te, hem enverinat l'aire que respirem i la terra i el mar que ens alimenten. T'hem faltat al respecte més elemental. No ens hem deixat seduir pel misteri de la creació, ni ens hem adonat de l'abisme que estàvem vorejant.

El nostre pecat no ha estat solament contra Déu, sinó també un crim envers tots els habitants del planeta, sobretot els més desvalguts, la subsistència dels quals depenia en gran mesura de les reserves naturals, l'agricultura i la pesca, abocant-los a una migració com a únic recurs per a fugir de la misèria. El drama humà que això ha representat ha estat realment horrible.

Ara, ja tant se val. De què serviria plorar o intentar un canvi radical d'actitud, amb el poc temps que queda perquè tot se'n vagi en orris? Algú m'ho pot dir?

Un ecologista perseverant

Des de fa molt de temps que m'he abstingut d'adquirir cap objecte superflu, dels anomenats «d'un sol ús»; he reciclat tot el que m'ha estat possible i he intentat de no fer servir embolcalls plàstics. He estat moderat en l'ús de l'energia elèctrica i l'aigua. Molt rarament he hagut de malbaratar menjar caducat i he anat caminant a tot arreu quan em podia estalviar de fer servir un transport contaminant. Però, malgrat el meu comportament i el d'aquells que com jo han estat prou responsables i curosos amb el medi ambient, fent que el món fos un xic millor, tinc la sensació que hem fet el préssec.

Més d'un cop he hagut de sentir comentaris burletes com ara: «no n'hi ha per a tant» o «no vindrà pas d'aquí». El meteorit, ben segur que trobarà un planeta ben galdós i no farà cap distinció entre les persones respectuoses i les poc o gens considerades. Tot i així, en el poc espai de temps que ens queda, penso continuar respectant aquest món. I si en algun moment defalleixo, recordaré les paraules que va dir Luther King: *Si sabés que el món s'acaba demà jo, encara avui, plantaria un arbre.*

Déu és arreu

De la saviesa popular

A un savi famós, quan encara era infant, un rabí li va demanar:

– Si em dius on és Déu, et donaré un florí.

I l'infant li va respondre:

– Doncs si vós em dieu on Déu no és, us en donaré dos.

Un astronauta

¡Quina vivència de petitesa que se sent, entre milions de cossos celestes, contemplar des d'aquesta nau espacial la minúscula esfera blanc-i-blava, bressol de lluites, passions, joia i desenganys que és la Terra! Que fàcil que és, des d'aquí dalt, sentir-se més a prop de Déu i observar la seva obra, encara que no s'entenguin ni l'obra ni Déu. I és que a Déu no se'l pot entendre, sinó sentir-lo –més enllà de tota galàxia– dins el nostre cor i arreu on hi hagi vida.

Allà baix, la Terra està a punt de ser destruïda. Quan torni a casa trobaré un món esmicolat, literalment fet a trossos per l'efecte de l'impacte inevitable d'un meteorit provinent de no se sap ben bé d'on. Aleshores lamentaré haver aconseguit anar i tornar de la Lluna, descobrir estrelles immensament distants, i no haver estat capaç de visitar un veí al costat de casa, necessitat d'ajuda o de consol. Hem conquistat l'espai exterior i ens hem oblidat de l'interior. Tant de bo Déu no ens ho tingui en compte, perquè ara ja no som a temps de rectificar.

Jo seré l'últim ésser humà a desaparèixer d'aquest planeta, aparentment tan llunyà, per unir-me en cos i ànima al Creador.

Un entomòleg

Jo soc entomòleg, és a dir, estudio tot el que fa referència als insectes: la seva història, el seu comportament, així com la seva utilitat o perjudici per als humans.

Els insectes constitueixen aproximadament entre el 70 i el 90% dels éssers vius coneguts. Quant a la seva antiguitat, els primers a aparèixer al món daten de fa gairebé cinc-cents milions d'anys (val a dir que *l'homo sapiens* només en fa uns 315.000). El seu comportament és extremament variat –com les persones– i la seva utilitat també depèn molt de cada espècie.

Són imprescindibles per les funcions que duen a terme en els ecosistemes com, per exemple, en la pol·linització de les plantes o en l'eliminació dels paràsits perjudicials, en substitució dels perillosos plaguicides. Tanmateix, tots, com els humans, així que neixen, comencen a créixer, es reproduïxen i moren com tothom. «Només» hi ha una diferència: l'espècie humana és conscient d'aquest procés. Déu ens ha dotat d'ànima i som capaços de preveure el futur, com el que ens espera d'aquí a set dies, i obrar en conseqüència.

El darrer adéu

De l'Evangelí segons Mateu (Mt 4,23-24)

Jesús recorria tot Galilea, ensenyant a les sinagogues, anunciant la bona nova del Regne i guarint entre el poble malalties i xacres de tota mena.

La seva anomenada es va escampar per tot Síria. Li portaven tots els qui estaven malalts, els afectats per diverses malalties i sofriments: endimoniats, epilèptics i paralítics, i ell els curava.

Un malalt (quasi) terminal

Amb problemes d'alopecía, dentals, hipoacúsia i òptics, és a dir, sent calb, desdentat, sord i miop i, consegüentment, usuari de perruca i dentadura postissa, audiòfons i ulleres, si anem tirant cap avall del meu cos pansit, trobarem una notable col·lecció de malalties que han anat fent feix al llarg dels anys. I el que m'arribaria encara, si no fos perquè d'aquí a set dies tot s'haurà acabat. La vida i la vellesa, sens dubte, són un regal de Déu. Però, a voltes, segons per a qui, semblen un regal enverinat.

Gràcies a Déu que el final és a tocar. Aviat deixaré de ser un destorb per a la família i jo ja no patiré més. Fa anys tenia calfreds quan sentia parlar de l'eutanàsia i no me'n sabia avenir que algú, conscientment, pogués desitjar la mort. Ara cada cop ho entenc més. Segurament, no faltarà qui doni la benvinguda al meteorit. El que no he entès mai és el sentit del sofriment, perquè estic convençut que a Déu no li plau el sofriment humà, sinó tot al contrari. I Jesús, que va guarir multitud de malalts, ell mateix, a la creu, va clamar al cel, interpel·lant el Pare: *Elí, Elí, ¿lemà sabactani?*, que vol dir: «Déu meu, Déu meu, per què m'has abandonat?».

Un metge objector de consciència

Quan em vaig llicenciar en la carrera de medicina, un dels primers compromisos que vaig acceptar va ser respectar el jurament hipocràtic, el contingut del qual, encara que sigui estrictament de caràcter ètic, obliga tot metge en la pràctica de la seva professió a actuar sempre en benefici dels malalts. Un dels paràgrafs del text original diu literalment: *No donaré mai a ningú cap medicament mortal, per molt que se'm sol·liciti, ni prendré cap iniciativa semblant.*

A cada país la llei estableix els límits en l'aplicació de l'eutanàsia. Però, quins han estat els límits de la meva consciència respecte a aquest tema? Doncs he de dir que crec que tota persona té dret a la dignitat que Déu li ha conferit des del naixement fins al darrer alè, i que la ciència ha posat en les mans dels professionals de la salut un ventall força ampli de mitjans per a lluitar contra el dolor dels malalts. Per tant, no estic a favor de l'eutanàsia perquè, fins i tot faltant només una setmana perquè tot s'acabi, ningú no pot jugar a ser Déu. Tot i així..., no criticaré ni jutjaré mai cap malalt terminal que pateixi molt, sense remei, i opini de manera diferent. Déu sap què hi ha dins el cor i la consciència de cadascú.

Entre la vida i la mort

Relat de la tradició mística oriental

Fa d'això molt temps, un europeu que cercava la il·luminació va viatjar a l'Índia, on hi havia un gurú molt famós, per demanar-li consell i guia.

Després de no poques dificultats, aconseguí localitzar el mestre espiritual i parlar amb ell. I un cop el tingué davant quedà sorprès en veure l'extrema austeritat del lloc on vivia aquell savi: un habitacle petit, una estora, un llibre i una banqueta.

Sense poder-se contenir li va preguntar:

- Mestre, on són els vostres mobles?*
- I els vostres, on són?, replicà el savi.*
- Els meus mobles?, on voleu que siguin si jo aquí només soc un visitant que està de pas?*
- Doncs, ni més ni menys, com jo.*

Una llevadora

Malgrat que les futures mares cada cop prefereixen més ser ateses en centres de salut i hospitals en lloc del propi domicili, les llevadores –anomenades també parteres– continuem assistint les dones embarassades abans, durant i després del part, juntament amb el personal mèdic necessari. La nostra tasca, reconeguda internacionalment en tots els sistemes sanitaris, a més de l'atenció física als nounats netejant-los tan bon punt han nascut, requereix una sensibilitat especial per a fer front amb discreció i sentit de la responsabilitat a les possibles situacions emocionalment exigents que puguin sorgir amb la mare o els seus familiars.

En l'exercici de la meva professió m'he sentit, en cada part, com qui dóna la benvinguda a un nou ésser humà. Amb tota la modèstia del món m'ha semblat que, juntament amb la mare de la criatura, col·laborava amb Déu, bo i ajudant al fet que tingués lloc un esclat de vida. Puc dir que res m'ha fet més feliç.

¿Quin sentit té ara, doncs, assistir una setmana més algun naixement? Però crec que sí que val la pena. Ni que sigui per respecte a la vida.

Una tanatopractor

La meva tasca –ho aclareixo per a qui no ho sàpiga ben bé o en tingui dubtes– consisteix a preparar el físic de les persones difuntes abans de ser enterrades o incinerades, perquè els seus familiars i amics en guardin un record tan poc trist com sigui possible. En altres paraules, tracto d'aconseguir que la seva aparença reflecteixi naturalitat i pau, la qual cosa sempre sol ser un consol per als éssers estimats, que fins i tot, de vegades, em poden demanar que faci ressaltar algun tret determinat de la persona traspassada. D'alguna manera sento que estic preparant algú per a acomiadar-se d'aquest món. Els egipcis, en temps dels faraons, dirien que per a estar ben presentable en el seu viatge al més enllà.

Al llarg de la meva experiència professional he maquillat força cadàvers. Ho he fet sempre amb cura, tot pensant que era un acte de caritat infondre serenor en el rostre del finat. ¡Quina lliçó d'humilitat ha estat contemplar aquell cos sense vida i imaginar el seu pas per aquest món! ¿Quin sentit deu haver tingut per a ell l'aventura humana? I ara, ¿en té algun, de sentit, embellir una setmana més algun difunt? No sé pas com expressar-ho, però crec que sí que val la pena. Ni que sigui només durant set dies més, per respecte a la mort.

El goig de l'esperança

Fragment del llibre La mort: una aurora d'Elisabeth Kübler-Ross

Els nens i els adults ens parlen de la presència d'éssers que els rodegen, els guien i els ajuden en el moment de la seva sortida del cos. Els nens petits els anomenen, sovint, «companys de viatge». Les esglésies els han donat el nom d'«àngels de la guarda», mentre que la majoria dels investigadors els diuen «guies espirituals». No té cap importància la designació que els atorguen, però és important saber que cada ésser humà, des del primer alè fins a la transició que posa fi a la seva existència en aquest món, està rodejat de guies espirituals i d'àngels de la guarda que l'esperen i l'ajuden en el moment del pas al més enllà. Sempre som rebuts per aquells que ens precediren en la mort, aquells a qui més estimàrem i que moriren abans de nosaltres. Només que tinguéssim ulls per a veure-hi ens adonaríem que no estem mai sols, sinó rodejats d'entitats que ens guien, que ens estimen i ens protegeixen. Intenten guiar-nos i ajudar-nos perquè ens mantinguem en el bon camí a fi d'acomplir el nostre destí.

Un amb mentalitat analítica

Heus ací que després de les dues grans preguntes: d'on venim?, i per què hem vingut?, sorgeix la tercera i, probablement, la més inquietant: «i, en acabat, què»?

Del cos no cal parlar-ne, perquè el seu destí és ben conegut. Quant a l'ànima, a parer meu, només hi ha tres possibilitats: el no-res després del traspàs, és a dir, la destrucció absoluta de la consciència, amb la qual cosa tota vida, per llarga que sigui, serà com una mort prematura; en segon lloc, la transformació de l'ànima en una entitat conscient i independent i, en darrer terme, la unió eterna amb Déu, com una gota d'aigua de pluja que cau al mar i que esdevé Mar.

No deixa de ser curiós que ningú no sàpiga del cert què hi ha darrere de la mort i –poc o molt– tothom la temi. Tanmateix, qui no té absolutament cap dubte sobre allò que ens espera més tard, o és un sant o és un ingenu, perquè pretendre saber-ho de ciència certa és com tractar d'entendre la naturalesa de Déu, i això, a part de ser una gran manca d'humilitat, és del tot impossible per a la intel·ligència humana. De segur que, quan arribi el darrer instant i la Llum il·lumini la foscor de la nostra vida, ens endurem més d'una sorpresa.

Un cel obert per a tothom

Som com l'espurna que fuig d'una foguera durant un espai de temps molt breu, per tornar-nos-hi a integrar al cap de poc. I quan ens arribi aquest moment, serem conscients que es tracta d'una experiència que es produeix en una altra dimensió, i que ens mostrarà que el cos físic només és un embolcall que conté el veritable «jo» immortal.

Naixem en aquest món plorant i en la més absoluta solitud. Tant de bo que ens en puguem anar –sigui quin sigui el lloc on ens trobem– al costat d'aquells que ens estimen i, com diu Kübler-Ross, feliçment acompanyats pels que ens precediren i també ens estimaren, així com pels nostres guies espirituals o àngels de la guarda, amb l'esperança que la joia del més enllà serà infinitament més gran que el sofriment de l'agonia.

A MANERA DE CLOENDA

Al llarg dels relats precedents hem conegut una sèrie de personatges imaginaris les reaccions dels quals, davant d'un cataclisme inevitable, tot i que són absolutament inventades, no deixen de ser possibles en la vida real. Uns, com ara l'ancià, manifesten desencís i es lamenten del temps desaprofitat; altres mostren conformació i serenitat, com el pallasso; n'hi ha que més aviat desvariegen, com el militar absurd, l'estafador insensat o l'inspector d'Hisenda; o supliquen pietat i perdó, com la prostituta.

Algun savi ha dit que és bo viure com si fóssim immortals, però que cal pensar i obrar com si ens haguéssim de morir demà mateix, oblidant, potser, que cada dia és com si ens moríssim una mica.

Per inquietant que sigui recordar-ho, i per molt que ho intentem ignorar, cadascú de nosaltres té el seu meteorit predestinat que s'acosta irremissiblement, i que tard o d'hora ens sortirà a l'encontre, encara que desconeguem el dia i l'hora de l'impacte. Així, doncs, davant

d'aquesta certesa, que tant pot provocar por com enuig, desesperació o esperança, ¿quina és avui la nostra, de reacció?

No dubtis a divulgar el contingut d'aquest llibre, si creus que això pot ajudar algú. També es pot accedir al seu text visualitzant-lo o descarregant-lo gratuïtament a través del web:

www.andreumoixcami.cat

Versión en español: www.imacxiom.com

De la mateixa manera es poden obtenir tots els llibres publicats anteriorment dins d'aquesta col·lecció:

- **Déu, aquest desconegut** (Un testimoni de fe)
- **El més enllà, aquest desconegut** (El goig de l'esperança)
- **La caritat, aquesta desconeguda** (Esclat d'amor)
- **La pau, aquesta desconeguda** (Una utopia?)
- **La Verge Maria, aquesta desconeguda** (Un intent d'aproximació a la santedat de la Mare de Déu)
- **Déu en les petites coses** (A manera de joc per a aprofundir en l'espiritualitat)

(continua) \Rightarrow

- **Cartes obertes** (Recull de pensaments d'un cristià)
- **El sofriment, aquest desconegut** (Reflexions sobre les causes del dolor i propostes per a humanitzar el tracte amb els malalts)
- **La pregària, aquesta desconeguda** (Suggeriments d'actitud per a pregar millor)
- **L'àngel perplex** (Observacions a la llum de l'Evangeli)
- **El retorn de l'àngel** (41 Retalls d'esperança; 2a part de L'àngel perplex)
- **Ciència i fe: ¿un divorci inevitable, o un matrimoni ben avingut?**
- **Virus** (I què hi diu la COVID-19?)
- **La cadira màgica**

